

POTRZEBY NAUCZYCIELI SZKOLNICTWA ZAWODOWEGO Z BRANŻY BUDOWLANEJ W ZAKRESIE POGŁĘBIANIA SWOJEJ WIEDZY I UMIEJĘTNOŚCI PRAKTYCZNYCH NA PRZYKŁADZIE BADAŃ ANKIETOWYCH

Wprowadzenie

Ostatnie lata pokazują, iż deficyt wysoko wykwalifikowanych pracowników fizycznych stanowi jedną z przeszkód szybkiego rozwoju gospodarczego w wielu państwach świata, w tym również w Polsce. Brak pracowników technicznych ma niekorzystny wpływ na gospodarkę. Dobra koniunktura gospodarcza w Polsce ma przełożenie na rynek pracy. Niska stopa bezrobocia sprawia, że coraz więcej przedsiębiorstw nie jest w stanie zrekrutować odpowiednio wykwalifikowanych pracowników.

Jak wynika z badania Grant Thornton przeprowadzonego w roku 2017, już 60 proc. średnich i dużych firm w Polsce deklaruje, że ma „duży” bądź „bardzo duży” problem ze znalezieniem osób na niektóre stanowiska i że jest to dla nich bariera w rozwoju. Jest to największy wynik w dziewięcioletniej historii badania. Dla porównania, kwartał wcześniej odsetek ten wynosił 46 proc., w roku 2016 – 32 proc., a w roku 2015 – 20 proc. Problem braku rąk do pracy przestał być problemem na poziomie mikroekonomicznym, a stał się czynnikiem systemowym, obniżającym potencjał rozwojowy całej gospodarki. Obecnie Polska jest jednym z krajów, w którym niedobór pracowników jest najbardziej widoczny. Większe problemy mają tylko pracodawcy w Japonii, gdzie kłopot ten sygnalizuje aż 76 proc. firm. Wyprzedzamy pod tym względem nawet Niemcy, czyli kraj który w ostatniej dekadzie miał (obok Austrii) jeden z najniższych wskaźników bezrobocia.¹

W Polsce brakuje przede wszystkim pracowników fizycznych – elektrycy, spawacze, mechanicy, operatorzy maszyn i pracownicy bez kwalifikacji mogą liczyć na szybkie znalezienie pracy. Dopiero na kolejnych miejscach znalazły

* Wyższa Szkoła Finansów i Zarządzania w Białymstoku.

¹ International Business Report, Grant Thornton, wrzesień 2017,
<http://granthornton.pl/publikacja/firmom-coraz-mocniej-brakuje-rak-do-pracy/>

się takie zawody jak inżynierowie oraz zawody związane z marketingiem i sprzedażą.²

Niedobór pracowników fizycznych wynika z dwóch czynników, jakie miały miejsce w ostatnich latach. Po pierwsze jest on efektem emigracji po wejściu Polski do Unii Europejskiej. Po drugie jest to również skutek nieodpasowanej do rynku pracy edukacji i programów, które kształcą uczniów w zakresie praktycznej nauki zawodu. Konieczne stają się więc zmiany w edukacji, odpowiadające na potrzeby rynku pracy.

Źródłem odpowiedniej kadry jest efektywne i wydajne szkolnictwo zawodowe, które przez wiele ostatnich lat było postrzegane marginalistycznie. Promowanie wyższego wykształcenia skutkowało mniejszym zainteresowaniem młodzieży szkołami zawodowymi, co w efekcie wytworzyło lukę kadrową. Niezbędne więc stało się zwrócenie uwagi na szkolnictwo zawodowe. W kwestii poprawy jego efektywności wypracowano szereg rekomendacji, mających na celu podjęcie działań naprawczych. W kontekście niniejszego artykułu rekomendacje w kwestii poprawy tejże sytuacji sprowadzają się między innymi do następujących elementów:³

- uzyskanie przez nauczycieli przedmiotów zawodowych możliwości praktycznego dokształcania się, opartego o wzorce zaczerpnięte z najlepszych praktyk z udziałem przedsiębiorców;
- konieczności wypracowania mechanizmów współpracy przedsiębiorców ze szkołami zawodowymi na poziomie lokalnym, co pozwoli na poprawę jakości kształcenia i polepszy sytuację osób młodych na rynku pracy.

Celem niniejszego artykułu jest analiza potrzeb nauczycieli szkolnictwa zawodowego w zakresie pogłębiania wiedzy i umiejętności, podczas praktycznych szkoleń w przedsiębiorstwach, na przykładzie branży budowlanej.

Charakterystyka badań ankietowych

Na potrzeby niniejszego artykułu przygotowano i opracowano badanie ankietowe. Grupą badaną było 22 nauczycieli zawodu z branży budowlanej, reprezentujących szkoły zawodowe z północno-wschodniego terenu Polski oraz nauczyciele przedmiotów zawodowych ze szkół z Litwy i Łotwy. Badaniami objęto 9 osób z Litwy, 9 osób z Łotwy oraz 4 osoby z Polski (przedstawiciele szkół zawodowych z Białegostoku, Suwałk, Augustowa oraz Łomży). Ankietowani nauczyciele byli uczestnikami międzynarodowego projektu, mającego za zadanie podniesienie umiejętności praktycznych z zakresu naucza-

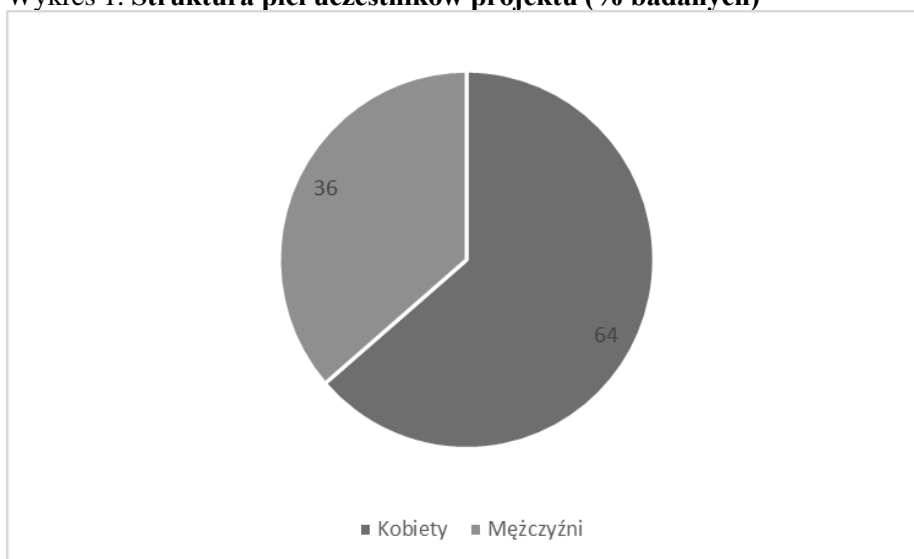
² Raport "Rozwiązywanie problemu niedoboru talentów: dowiedz się, czego chcą pracownicy" ManpowerGroup 2019.

³ Raport *Efektywne szkolnictwo zawodowe jako kluczowy element nowoczesnej gospodarki. Diagnoza stanu szkolnictwa zawodowego w Polsce. Propozycja modyfikacji modelu*, Fundacja Warsaw Enterprise Institute, Warszawa 2016, s. 3.

nych przez nich przedmiotów zawodowych, a następnie przełożenie tej wiedzy i nabytych umiejętności na pracę z uczniami w szkołach zawodowych. Szkolenie praktyczne, które trwało 1 tydzień, przygotowane zostało przez firmę Danwood S.A. Danwood S.A. funkcjonuje na rynku budowlanym od 25 lat i jest jednym z najbardziej liczących się europejskich dostawców prefabrykowanych domów o konstrukcji drewnianej w standardzie „pod klucz”. Szkolenie miało za zadanie umożliwienie nauczycielom pogłębienie swoich umiejętności praktycznych oraz zapoznanie się z innowacjami stosowanymi w branży budowlanej. Szkolenie praktyczne zostało poprzedzone kursem na platformie e-learningowej. Kurs ten zawierał materiały teoretyczne, stanowiące uzupełnienie szkolenia praktycznego.

Struktura płci uczestników projektu była następująca (wykres 1.)

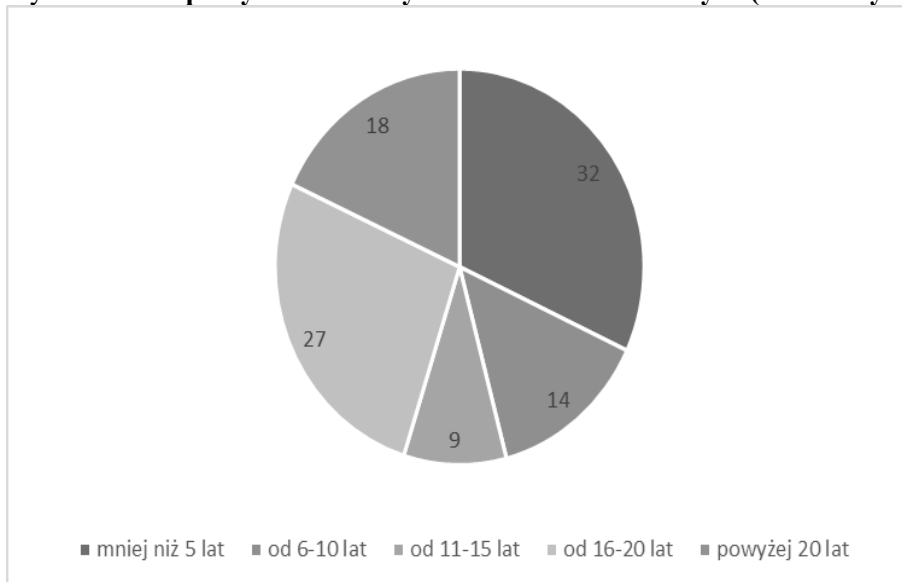
Wykres 1. Struktura płci uczestników projektu (% badanych)

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych ankiet.

Staż pracy w szkole uczestników projektu miał rozkład względnie równomierny. Dominowały dwie grupy – ze stażem pracy wynoszącym pomiędzy 16 a 20 lat (27% ankietowanych) oraz ze stażem pracy krótszym niż 5 lat (32% ankietowanych). Szczegółowy rozkład stażu pracy uczestników projektu przedstawia wykres 2.

Wykres 2. Staż pracy ankietowanych w szkołach zawodowych (% badanych)

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych ankiet.

Analiza potrzeb nauczycieli szkolnictwa zawodowego

Największą motywacją nauczycieli uczestniczących w szkoleniu była chęć zwiększenia korelacji między systemem kształcenia zawodowego a oczekiwaniami pracodawców/ przedsiębiorców, w stosunku do absolwentów szkół i/lub placówek prowadzących kształcenie zawodowe. Uznało tak 59% badanych. Drugi, równie ważny zdaniem ankietowanych motywator, to chęć podniesienia kompetencji zawodowych w kontekście podstawy programowej kształcenia w zawodach (odpowiedziało tak 32% badanych) oraz chęć poznania kultury pracy i praktyk stosowanych w europejskich placówkach (uznało tak 9% badanych).

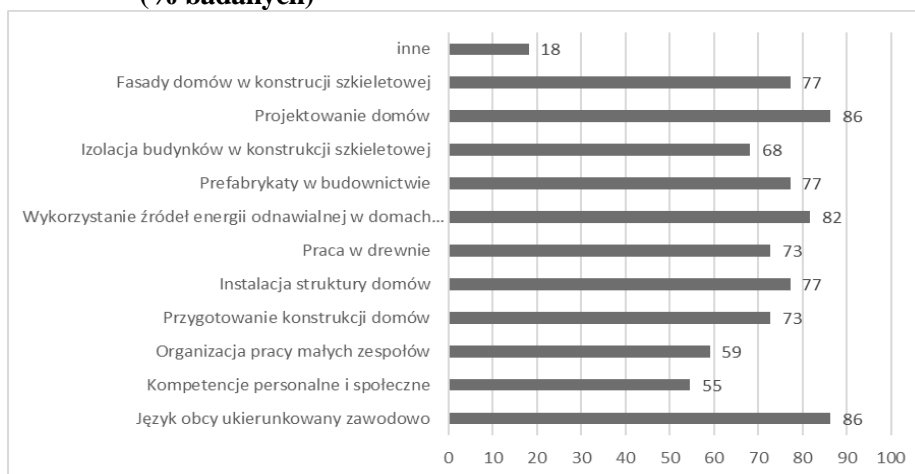
Analizując poziom własnych umiejętności zawodowych w ujęciu praktycznym wszyscy ankietowani odpowiedzieli, że poziom własnych umiejętności oceniają jako średni lub wysoki. 9% ankietowanych uznało poziom swoich umiejętności zawodowych za bardzo wysoki.

Uczestnicy szkolenia oczekiwali, że udział w nim pomoże im przede wszystkim:

- zdobyć praktyczne doświadczenie przydatne w pracy – odpowiedzi takiej udzieliło 91% ankietowanych;
- podnieść własne kompetencje zawodowe do kształcenia uczniów (w kontekście zawodowej podstawy programowej) - oceniło tak 100% ankietowanych;

- przybliżyć aspekty kultury pracy i praktyk stosowanych w europejskich placówkach – odpowiedzi takiej udzieliło 100% ankietowanych;
- powiększyć swoje szanse na rynku pracy – uznało tak 96% ankietowanych;
- zwiększyć korelacje między systemem kształcenia zawodowego a oczekiwaniami pracodawców/przedsiębiorców w stosunku do absolwentów szkół kształcenia zawodowego - odpowiedzi takiej udzieliło 96% ankietowanych;
- zweryfikować swoją wiedzę i umiejętności w odniesieniu do przedmiotów zawodowych - odpowiedzi takiej udzieliło 96% ankietowanych;
- rozwinąć umiejętności dotyczące pracy w grupie - uznało tak 100% ankietowanych;
- rozszerzyć wiedzę odnośnie innowacyjnych praktyk stosowanych w branży budowlanej - odpowiedzi takiej udzieliło 100% ankietowanych.

Wykres 3. Umiejętności praktyczne, których udoskonalenia potrzebują nauczyciele kształcenia zawodowego w branży budowlanej (% badanych)

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych ankiet.

Na pytanie dotyczące obszarów umiejętności praktycznych, których udoskonalenia oczekiwali uczestnicy badania, należy zauważyć, że praktycznie wszystkie zaproponowane obszary znalazły wysokie uznanie wśród uczestników projektu. Najważniejsze umiejętności zdaniem ankietowanych to: udoskonalenie zawodowego języka obcego (86% ankietowanych) oraz projektowania domów (86% ankietowanych). Pozostałe wysoko ocenione kwestie to: wykorzystanie źródeł energii odnawialnej w domach typu szkieletowego (82%

ankietowanych), fasady domów w konstrukcji szkieletowej, wykorzystywanie prefabrykatów w budownictwie oraz instalacja struktury domów (jako kwestie istotne uznało w każdym przypadku 77% ankietowanych), praca w drewnie i przygotowanie konstrukcji domów (73% ankietowanych). 18% ankietowanych zaznaczyło odpowiedź: inne umiejętności praktyczne, lecz nie sprecyzowali jakie. Szczegółowe zestawienie oczekiwań nauczycieli kształcenia zawodowego przedstawiono na wykresie 3.

W przypadku szkolenia praktycznego nauczyciele w szczególności mieli następujące oczekiwania:

- podniesienia kompetencji zawodowych (100% badanych);
- pogłębienie wiedzy odnośnie innowacyjnych praktyk stosowanych w branży budowlanej (100% badanych);
- praktyczne zweryfikowanie wiedzy nabytej w trakcie kursu on-line (100% badanych);
- zdobycie dodatkowych umiejętności praktycznych odnośnie innowacyjnych praktyk stosowanych w branży budowlanej (100% badanych);
- zapoznanie się z aspektami kultury pracy i praktyk stosowanych w europejskich placówkach (100% badanych);
- nabycie praktycznego doświadczenia w instytucji zagranicznej (100% badanych).

W odpowiedziach na pytanie o ocenę poziomu umiejętności po zakończonym szkoleniu praktycznym widać, iż następował ciągły progres umiejętności zawodowych uczestników projektu. W szczególności jest to wyraźnie pokazane w opiniach nauczycieli, zebranych na koniec projektu. Przed szkoleniem, tylko 9% badanych oceniło poziom swoich umiejętności zawodowych, jako bardzo wysoki, zaś po szkoleniach, odpowiedzi takiej udzieliło już 27%.

Tabela 1. Ocena poziomu umiejętności zawodowych przed i po szkoleniu praktycznym (% badanych)

Ocena poziomu umiejętności	przed szkoleniem praktycznym	po szkoleniu praktycznym
Bardzo niski	0	0
Niski	9	0
Średni	23	14
Wysoki	59	59
Bardzo wysoki	9	27

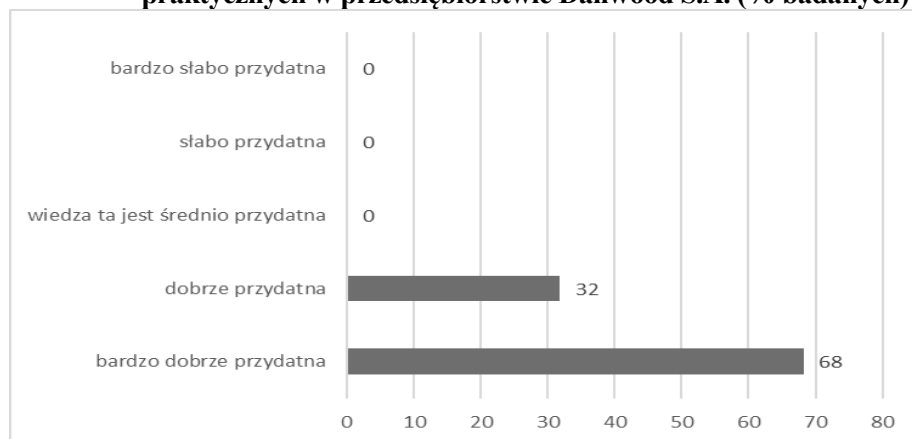
Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych ankiet.

Po zakończonym szkoleniu w firmie Danwood S.A., tylko 14% ankietowanych nauczycieli oceniło swoje umiejętności na poziomie średnim. Pozostali uczestnicy ocenili swoje umiejętności na poziomie wysokim (59% ankietowanych) i bardzo wysokim (27% ankietowanych).

Wszyscy uczestnicy szkolenia uznali, że zajęcia praktyczne w ramach projektu spełniły ich oczekiwania (100% odpowiedzi twierdzących).

Na pytanie o ocenę stopnia przydatności wiedzy zdobytej w trakcie zajęć praktycznych przez uczestników projektu, uzyskano następującą strukturę odpowiedzi.

Wykres 4. Ocena stopnia przydatności wiedzy zdobytej w trakcie zajęć praktycznych w przedsiębiorstwie Danwood S.A. (% badanych)

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych ankiet.

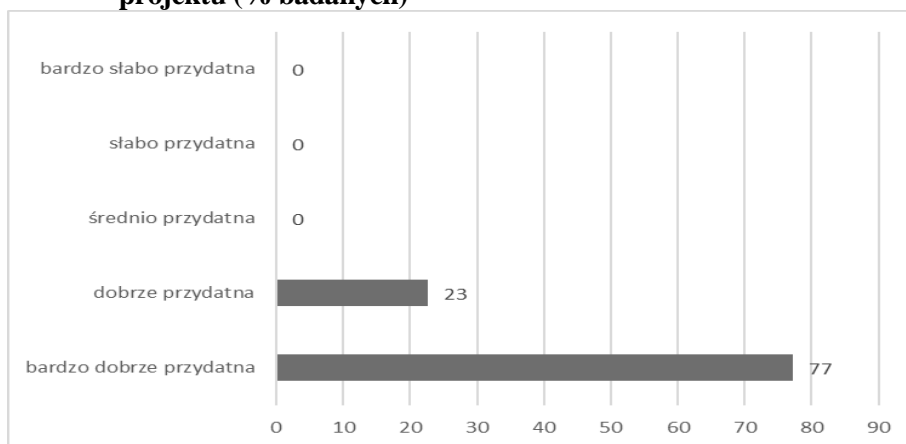
Wiedzę i umiejętności zdobyte w trakcie kursu oceniono wysoko i bardzo wysoko. Bardzo wysoko przydatność zdobytej wiedzy ocenia 68% uczestników szkolenia, zaś wysoko 32%. Również w tym przypadku 100% ankietowanych odpowiedziało, że jest zadowolonych z merytorycznej strony szkolenia. Na tym przykładzie widać wyraźnie, jak bardzo fakt stałego doskonalenia i nabywania nowej wiedzy i umiejętności jest ważny w zawodzie nauczyciela.

Po zakończonym projekcie nauczyciele ocenili poziom swoich umiejętności zawodowych w ujęciu praktycznym wysoko i bardzo wysoko. Jako poziom wysoki oceniło 64% badanych i bardzo wysoki (32% badanych). Tylko 1 osoba oceniła swoje umiejętności w ujęciu praktycznym na poziomie średnim.

Również stopień przydatności zdobytej wiedzy oceniony został przez uczestników projektu bardzo wysoko. 77% uczestników projektu oceniło nabytą wiedzę jako bardzo dobrze przydatną i 23% jako dobrze przydatną w życiu zawodowym.

Poziom zadowolenia z merytorycznej strony projektu był również bardzo duży. Odpowiedziało tak 95% ankietowanych. Tylko 5% uznało, że jest on duży. Nikt z uczestników nie określił, że z projektu jest zadowolony średnio lub wcale nie jest zadowolony z jego strony merytorycznej.

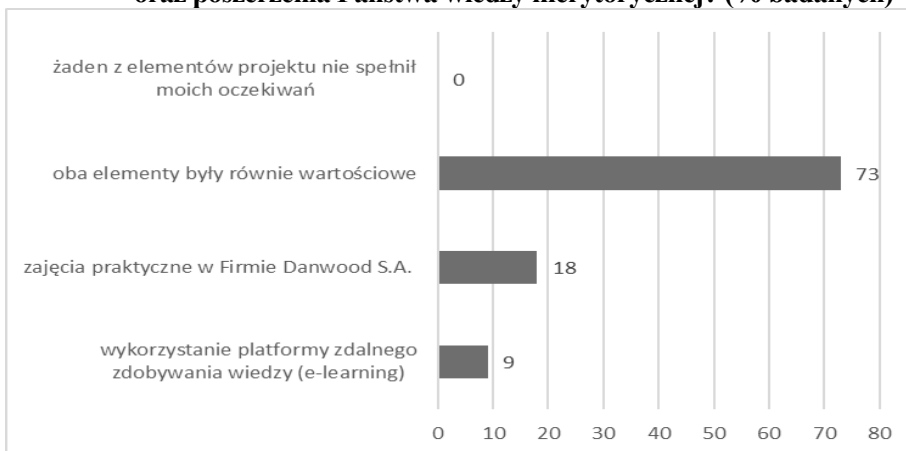
Wykres 5. Ocena stopnia przydatności wiedzy zdobytej w trakcie realizacji projektu (% badanych)

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych ankiet.

Na pytanie *Czy zagadnienia merytoryczne poruszane w trakcie projektu są Panu/Pani już pomocne lub będą pomocne w przyszłości?* twierdząco odpowiedziało 100% uczestników projektu.

Wykres 6. Który element projektu zdaniem Pana/Pani był szczególnie wartościowy pod kątem nabycia nowych umiejętności praktycznych oraz poszerzenia Państwa wiedzy merytorycznej? (% badanych)

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych ankiet.

Badani nauczyciele uznali, że oba elementy projektu, tzn. zarówno wykorzystanie platformy zdalnego zdobywania wiedzy (platformy e-learningowej), jak i zajęcia praktyczne w Firmie Danwood S.A. były równie wartościowe

– odpowiedziało tak 73% badanych. 18% ankietowanych uznało, że bardziej wartościowe były zajęcia praktyczne w Firmie Danwood S.A. zaś 9% wybrało wykorzystanie materiałów teoretycznych zamieszczonych na platformie zdalnego nauczania.

Tabela 2. **Ocena poziomu praktycznego wykorzystania wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych nabytych w trakcie szkolenia (% badanych)**

Poziom praktycznego wykorzystania wiedzy jest:	
bardzo dobry	64
dobry	36
średni	0
słaby	0
bardzo słaby	0
Poziom praktycznego wykorzystania umiejętności jest:	
bardzo dobry	82
dobry	18
średni	0
słaby	0
bardzo słaby	0
Poziom praktycznego wykorzystania kompetencji społecznych jest:	
bardzo dobry	77
dobry	23
średni	0
słaby	0
bardzo słaby	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych ankiet.

Powyższa tabela przedstawia ocenę poziomu praktycznego wykorzystania wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, nabytych w trakcie realizacji szkolenia. Jak widać poziom praktycznego wykorzystania wiedzy, umiejętności i kompetencji oceniony został bardzo wysoko. Nikt z ankietowanych nie uznał, że jest on na poziomie średnim, niskim lub wręcz bardzo niskim. Znacznie przeważały odpowiedzi mówiące, że poziom poszczególnych komponentów jest na poziomie bardzo wysokim.

Zdaniem nauczycieli najbardziej wartościowe elementy projektu to: możliwość poznania innowacyjnych praktyk stosowanych w branży budowlanej oraz możliwość pogłębienia wiedzy odnośnie innowacyjnych praktyk stosowanych w branży budowlanej w ramach budownictwa prefabrykowanego (odpowiedzi takich udzieliło 95% ankietowanych), możliwość bezpośredniego kontaktu z praktykami z branży, możliwość poznania praktycznych rozwiązań wykorzystywanych w krajach Unii Europejskiej, możliwość podniesienia kompetencji zawodowych (odpowiedzi takich udzieliło 82% ankietowanych).

Tabela 3. Najbardziej wartościowe elementy projektu z punktu widzenia wykorzystania w dalszej pracy nauczyciela szkoły zawodowej z branży budowlanej (% badanych)

Element projektu	% badanych
możliwość bezpośredniego kontaktu z praktykami z mojej branży	
bardzo ważny	82
ważny	18
średnio ważny	0
mało ważny	0
bardzo mało ważny	0
możliwość poznania praktycznych rozwiązań wykorzystywanych w krajach Unii Europejskiej	
bardzo ważny	82
ważny	18
średnio ważny	0
mało ważny	0
bardzo mało ważny	0
możliwość pogłębienia wiedzy odnośnie innowacyjnych praktyk stosowanych w branży budowlanej w ramach budownictwa prefabrykowanego	
bardzo ważny	95
ważny	5
średnio ważny	0
mało ważny	0
bardzo mało ważny	0
możliwość podniesienia kompetencji zawodowych	
bardzo ważny	82
ważny	18
średnio ważny	0
mało ważny	0
bardzo mało ważny	0
możliwość zapoznania się z aspektami kultury pracy i praktyk stosowanych w firmach funkcjonujących na rynku UE	
bardzo ważny	64
ważny	36
średnio ważny	0
mało ważny	0
bardzo mało ważny	0
możliwość poznania innowacyjnych praktyk stosowanych w branży budowlanej	
bardzo ważny	95
ważny	5
średnio ważny	0
mało ważny	0
bardzo mało ważny	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych ankiet.

W ankiecie ewaluacyjnej projektu poproszono również o podanie, ze swego doświadczenia, przykładów praktycznego wykorzystania wiedzy i umiejętności nabytych w trakcie projektu. Przykłady praktycznego wykorzystania wiedzy podane przez nauczycieli to:

- wiedza jest przekazywana młodzieży w formie prezentacji, opisów itp. na zajęciach teoretycznych w pracy zawodowej nauczycieli;
- materiały zamieszczone w ramach kursu on-line (filmy, prezentacje) są wykorzystywane na zajęciach praktycznych z uczniami;
- wiedza jest wykorzystywana podczas budowy własnego domu oraz do użytku prywatnego (remonty i odnowienia domów, malowanie, tapetowanie itp.).

Generalnie wszyscy nauczyciele szkół zawodowych podkreślali, że nabytą wiedzę i umiejętności praktyczne wykorzystują zarówno w życiu zawodowym, jaki i osobistym. W zawodowym: przekazując ją uczniom na zajęciach praktycznych, wykorzystując przy tym materiały zamieszczone na platformie on-line (filmy, prezentacje), zaś w życiu prywatnym budując i remontując własne domy. Wszyscy nauczyciele uznali, że szkolenia praktyczne są niezbędnym elementem w ich zawodzie, a doskonalenie umiejętności praktycznych jest równie ważne jak wiedza teoretyczna zdobywana z podręczników.

Podsumowanie

Podsumowując należy stwierdzić, że przeprowadzone badania ankietowe potwierdziły, że nauczyciele przedmiotów zawodowych z branży budowlanej potrzebują pogłębiania swojej wiedzy i umiejętności praktycznych, nabytych w kontakcie z firmami. 95% ankietowanych uznało za najbardziej wartościowe elementy szkolenia, możliwość poszerzania wiedzy odnoście innowacyjnych praktyk stosowanych w branży budowlanej, w ramach budownictwa prefabrykowanego oraz możliwość poznania innowacyjnych praktyk stosowanych w branży budowlanej. Wszyscy uczestnicy projektu podkreślali, że nabytą wiedzę i umiejętności praktyczne wykorzystują zarówno w życiu zawodowym, jaki i osobistym. W zawodowym przekazując ją uczniom na zajęciach praktycznych, wykorzystując przy tym materiały zamieszczone na platformie on-line (filmy, prezentacje), zaś w życiu prywatnym budując i remontując własne domy.

Przeprowadzone badanie ankietowe potwierdza, iż niezbędnym elementem podnoszenia kompetencji nauczycieli, w tym pogłębiania wiedzy i umiejętności, są ustawiczne szkolenia praktyczne kadry nauczycielskiej szkół zawodowych. Rekomendacja podnoszona w raportach na temat usprawnienia szkolnictwa zawodowego w Polsce, mówiąca, iż niezbędna powinna być możliwość praktycznego doskonalenia się w przedsiębiorstwach funkcjonujących na rynku w ramach określonej branży, nie powinna być jedynie zapisem w dokumentach. Jest ona również bardzo pożądana przez nauczycieli, co potwierdziły wyniki badania zawartego w niniejszym artykule.

Bibliografia

International Business Report, Grant Thornton, wrzesień 2017,

<http://grantthornton.pl/publikacja/firmom-coraz-mocniej-brakuje-rak-do-pracy/>

Raport "Rozwiązywanie problemu niedoboru talentów: dowiedz się, czego chcą pracownicy" ManpowerGroup 2019.

Raport Efektywne szkolnictwo zawodowe jako kluczowy element nowoczesnej gospodarki. Diagnoza stanu szkolnictwa zawodowego w Polsce. Propozycja modyfikacji modelu. Fundacja Warsaw Enterprise Institute, Warszawa 2016.

Streszczenie

Celem artykułu jest analiza potrzeb nauczycieli szkolnictwa zawodowego w zakresie pogłębiania umiejętności, podczas praktycznych szkoleń w przedsiębiorstwach. Przeprowadzona w artykule analiza została oparta o badania własne, zrealizowane na przykładzie nauczycieli zawodu, reprezentujących branżę budowlaną.

Wnioski z przeprowadzonego badania potwierdzają, iż nauczyciele szkół zawodowych potrzebują systematycznego pogłębiania wiedzy i umiejętności praktycznych w kontakcie z przedsiębiorstwami, funkcjonującymi na rynku. Praktycznie wszyscy ankietowani uznali, że najbardziej wartościowe elementy szkolenia to możliwość pogłębiania wiedzy odnośnie innowacyjnych praktyk stosowanych w ramach budownictwa prefabrykowanego oraz możliwość poznania innowacyjnych praktyk stosowanych w branży budowlanej. Nauczyciele podkreślili, że nabytą wiedzę i umiejętności praktyczne wykorzystają w życiu zawodowym, przekazując ją uczniom na realizowanych przez siebie zajęciach praktycznych.

**NEEDS OF VOCATIONAL EDUCATION TEACHERS
FROM THE CONSTRUCTION INDUSTRY
IN THE SCOPE OF KNOWLEDGE AND PRACTICAL SKILLS IMPROVING
ON THE EXAMPLE OF SURVEY RESEARCH**

Summary

The main aim of the article is to analysis of the vocational education teachers needs in the context of ability deepening during the practical trainings in enterprises. Analysis conducted in the article was leaning against own research on the example of the vocationally teachers representing the construction industry.

Conclusions from the research are confirming that teachers of vocational schools need systematic knowledge and practical skills deepening in the contact with enterprises working on the market. Practically all respondents acknowledged that the most valuable elements of the training were a possibility of deepening the knowledge achieve innovative practice applied as part of the construction prefabricate and possibility of getting to know innovative applied traineeship of the construction industry. Teachers emphasized that they would use the purchased knowledge and practical skills in the working life handing it over to pupils on the practical courses.